

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНА ВЗАЄМОДІЯ БІБЛІОТЕК НАУКОВИХ УСТАНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ

Важливою умовою створення бібліотечного сегменту національного наукового інформаційного простору в сучасній бібліотечній практиці є інтеграція бібліотек, тобто суб'єкти інформаційно-комунікаційної взаємодії у процесі об'єднання і узгодження ресурсів, насамперед, вирішують завдання їх раціональної організації та надання доступу як до світового інформаційного ресурсу, так і до власного.

Інформаційні ресурси мережі бібліотек НАН України:

- Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського,
- Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника,
- 96 бібліотек наукових установ НАН України.

Специфіка бібліотечної мережі НАН України значною мірою полягає у поєднанні традиційних бібліотек та інформаційно-бібліотечних підрозділів, що різняться за рівнем фінансування, кадровим забезпеченням, станом матеріально-технічної бази, можливостями функціонування мережевих сервісів, запровадженням міжнародної бібліотечної співпраці, розширенням міжбібліотечних зв'язків у середині мережі тощо.

Вивчення характеру роботи бібліотек, досвіду їхньої взаємодії засвідчило факт успішного виконання низкою бібліотек методичної функції, підтвердило зміцнення позицій бібліотек як професійних лідерів, зокрема центрів навчання новим інформаційним технологіям, консультації з визначення шифрів УДК, методики підготовки бібліографічних покажчиків.

Інформаційно-комунікаційна взаємодія бібліотек НАН України передбачає:

- обмін адресно-довідковими даними,
- впровадження корпоративної каталогізації,
- надання допомоги в ретроконверсії фондів,
- організація електронної доставки документів,
- забезпечення координації комплектування.

Інтегрованим ресурсом академічних бібліотек є «Інформаційний покажчик неопублікованих бібліографічних списків, підготовлених бібліотеками наукових установ НАН України», який готується на базі НБУВ. Національна бібліотека веде також базу даних «Архів виконаних довідок». Упродовж 20 років НБУВ видає систематичний науково-інформаційний покажчик «Зарубіжні періодичні видання у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського та бібліотек наукових установ НАН України» (е-версія на порталі НБУВ), який є досить запитуваним та актуальним серед науковців та інших користувачів.

На платформі НБУВ започатковано інформаційний ресурс «Каталоги бібліотек наукових установ НАН України», що сприяє поширенню відомостей про фонди бібліотек та видання установ НАН України.

Як приклади інформаційно-комунікаційної взаємодії академічних бібліотек можна представити наступні проекти: національної системи реферування української наукової літератури, який було розпочато в 1998 р. НБУВ та Інститутом проблем реєстрації інформації НАН України; загальноакадемічного порталу наукової періодики, започаткованого згідно з постановою Президії НАН України в 2006 р.; системи наукових електронних видань «Бібліотека – суспільству»; проекти «Пам'ять України», «Електронні наукові фахові видання» та інші.

Підсумовуючи, необхідно наголосити, що розширення міжбібліотечної взаємодії обумовлено вирішенням низки питань: модернізації матеріально-технічного забезпечення, науково-методичної і технологічної підтримки, програмного супроводу впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, раціонального формування і використання ресурсної бази бібліотечно-інформаційної системи НАН України.

Проблемним залишається питання єдиного програмно-технологічного забезпечення НБУВ, ЛННБ ім. В. Стефаника та бібліотечно-інформаційних підрозділів наукових установ НАН України.

SOKUR OLENA

V. I. Vernadsky National Library of Ukraine
Institute of Library Science
Kyiv (Ukraine)

INFORMATION AND COMMUNICATION INTERACTION OF LIBRARIES RESEARCH INSTITUTIONS OF THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF UKRAINE

An important condition for the establishment of the library segment national scientific information space in modern library practice is the integration of libraries.

Information resources of Library Network of the National Academy of Sciences of Ukraine:

- Vernadsky National Library of Ukraine,
- The Lviv National Vasyl Stefanyk Scientific Library of Ukraine,
- 96 libraries of scientific institutions of the National Academy of Sciences of Ukraine.

The specifics of the library network of the National Academy of Sciences of Ukraine mostly is a combination of traditional libraries and informational departments of library differing by level of funding, staffing, state of material and technical basis, capabilities of functioning of network services introducing international library cooperation, expansion of interlibrary communications inside of the network etc.

Informational and communicational interaction between libraries of the National Academy of Sciences of Ukraine provides:

- exchange of address and reference data,
- implementation of corporate cataloging,
- assisting in the retrospective conversion of funds,
- organization of electronic delivery of documents,
- ensure coordination of recruitment.

Integrated resource of academic libraries is «Informational Index of unpublished bibliographic lists prepared by the libraries of scientific institutions of the National Academy of Sciences of Ukraine», which is prepared on the base Vernadsky National Library of Ukraine. The National Library also maintains a database «Archive of executed inquiries». During twenty years Vernadsky National Library of Ukraine publishes systematic Scientific and informational index «Foreign periodicals in funds Vernadsky National Library of Ukraine and libraries of research institutions of the National Academy of Sciences of Ukraine» (an electronic version published on the portal Vernadsky National Library of Ukraine), which is very important and requested among scientists and users.

Powered by National Library of Ukraine started an information resource «Catalogs of libraries of scientific institutions of the National Academy of Sciences of Ukraine», which helps to spread information about the library's funds and publications institutions of the National Academy of Sciences of Ukraine.

As examples of informational and communicational interactions in academic libraries can cause the following projects: national system of Ukrainian scientific literature summarization, which was launched in 1998 Vernadsky National Library of Ukraine and Institute for Information Recording of the National Academy of Sciences of Ukraine; general academic scientific periodicals portal, launched in

accordance with the decree of the Presidium of the National Academy of Sciences of Ukraine in 2006; scientific electronic publishing system «Library to the society»; Projects «The memory of Ukraine», «Electronic Scientific Publications» and others.

With issues remains the question of a common software and technical support Vernadsky National Library of Ukraine, The Lviv National Vasyl Stefanyk Scientific Library of Ukraine and library informational scientific departments agencies of the National Academy of Sciences of Ukraine.

КИРИЛЕНКО ОЛЕКСАНДР

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
м. Київ (Україна)

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ОХОРОНИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НБУВ

Збільшення інформаційних ресурсів наукових бібліотек, потреба в максимальному доступі до них користувачів ставить нові завдання у формуванні стратегічних орієнтирів їхнього функціонування в інформаційному просторі держави. Особливо важливим є співставлення сучасних завдань діяльності бібліотек з проблемами, що вирішує світова бібліотечна спільнота в дотриманні вимог авторського права в бібліотечно-інформаційному обслуговуванні користувачів.

Актуальність визначення стратегічних напрямів охорони інтелектуальної власності НБУВ обумовлена зростанням в інформаційному просторі електронних інформаційних ресурсів бібліотеки, представлених для вільного доступу користувачів.

Стратегічними напрямками у вирішенні проблем охорони інтелектуальної власності в діяльності НБУВ є:

- налагодження ефективної комунікації з органами державної влади та установами, бібліотеками, що займаються науковими і прикладними аспектами охорони інтелектуальної власності;
- актуалізація проблематики бібліотекознавчих досліджень у напрямі охорони інтелектуальної власності;
- розробка і впровадження змін до Законів України «Про бібліотеки і бібліотечну справу», «Про авторське право і суміжні права», «Про обов'язковий примірник документів»; підготовка необхідних документів для приєднання України до Маракеського договору;
- участь у заходах Всесвітньої організації інтелектуальної власності (2017) щодо проблем дотримання вимог авторського права в бібліотеках і архівах;
- удосконалення нормативно-правової бази, яка стосується діяльності бібліотек, та врегулювання стандартів бібліотечно-інформаційної галузі відповідно до завдань формування сучасних електронних ресурсів як основи інтеграції українських бібліотек у світовий інформаційний простір;
- створення системи підвищення кваліфікації у напрямі освоєння основ охорони інтелектуальної власності в бібліотечно-інформаційній діяльності.

Стратегія НБУВ розвивається в межах національної стратегії розвитку інтелектуальної власності та політики трансформації законодавчих актів міжнародного права в інформаційній сфері. Основні заходи щодо реалізації стратегії інтелектуальної власності НБУВ спрямовані на регулювання правових відносини в бібліотечно-інформаційній діяльності.

Стратегія інтелектуальної власності визначає позицію НБУВ до формування та розкриття інформаційного потенціалу бібліотеки відповідно до світових тенденцій охорони об'єктів інтелектуальної власності, регулювання стосунків між бібліотекою і персоналом, що